

Foto: fagpress/Mikael Hjulær

2. Verdenskrig - med mange aspekter

Hobby: For Niels Gyrsting ved Skattecenter København er 2. verdenskrig ikke bare historie - men en ganske særlig interesse, som fylder meget.

Så er der besøg på Sluseholmen, Skattecenter Københavns hovedadresse. Det har imidlertid intet med skat at gøre denne dag. Der skal derimod tales om hobby.

Der er interessant, at mange af vore kolleger har en særlig interesse for et specifikt emne.

Det gælder i højeste grad specialkonsulent Niels Gyrsting, som har en stor interesse i tiden omkring besættelsestiden 1940-45.

Niels fortæller, at hele interessen begyndte tilbage til barneårene i Næstved. Det var i 1969 hvor han var omkring 11 år. Han viser det ene af to bind: "De så det ske - under Besættelsen". De var udgivet på bogklubben Union, som for-

ældrene var medlemmer af. Her var en så tilpas blanding af artikler og billeder, at unge Niels begyndte at læse, og interessen blev vakt.

Niels har en "lille" samling

Det er efterhånden blevet til rigtig mange indsamlede effekter fra denne tid. Det blev uskueliggjort da Niels inviterede mig ud for at se samlingen i familiens meget hyggelige rækkehus på Østerbro.

Hold da fast!

I stueetagen har han indrettet et rum - og det er fyldt op! Det er en helt speciel fornemmelse at stå i rummet, hvor der ganske enkelt er hylder hele vejen rundt. Akustikken er helt speciel.

Her langt det meste af, hvad Niels har samlet af skriftligt materiale. Det er dog ikke alene materiale og effekter fra besættelsesårene, idet samlingen også indeholder en del fra tiden før

Af Niels Vous
niels.vous@skat.dk

1940, hvor f.eks. en del danskere meldte sig frivilligt til opstanden i Spanien. Her var der borgerkrig i perioden 1936-39, og her deltog en del danskere i opstanden mod general Franco. Tilsvarende er der også indsamlet en mængde materiale, f.eks. om Finlandskrigen i 1939/-40.

Som nævnt er det ikke alene gjort med at samle på illegale tryksager og armbind fra denne tid. Det er nok muligt at det hele begyndte sådan, men ret hurtigt blev Niels også introduceret til folk fra modstandsbevægelsen. Det gav naturligvis en helt anden vinkel på denne historiske tid, og det har da også udviklet sig til, at vores gode kollega i dag bl.a. er formand for foreningen Frihedsmuseets Venner og sekretær i Vennekredsen Neuengamme. Sidstnævnte var en arbejdslejr, som i 1940 fik den triste status af koncentrationslejr. Neuengamme anses for at være den lejr hvor flest danskere har passeret igennem.

Den dag i dag afholder vennekredsen pilgrimsrejser til stedet, som er beliggende øst for Hamborg.

Frihedsmuseets Venner

Må det i øvrigt være tilladt at reklamere lidt for Frihedsmuseet? Det er beliggende ved Esplanaden (officiel adresse er Churchillparken) ganske tæt på Mærskes kontordomicil. Der er i øvrigt tale om en afdeling af Nationalmuseet. Her er meget hyggeligt og der er oven i købet gratis entré. Et besøg på hjemmesiden www.fmv.dk kan varmt anbefales.

Endvidere er Niels Gyrsting også redaktør på årsskriftet fra førnævnte foreningen, Frihedsmuseets Venner, ligesom han er med til at arrangere foredrag, når foreningen inviterer til oplysningsaftener omkring denne del af vores danmarkshistorie.

Skulle en enkelt af vores gode kolleger formaste sig til at melde sig ind i foreningen, er jeg sikker på, at det vil glæde artiklens hovedperson.

Fra nørd til videnskabsmand

Egentlig var arbejdstitlen på denne lille artikel: Fra nørd til videnskabsmand. Det er dog ikke helt retfærdigt med dette lidt negativt ladede ord, og så måske alligevel - i hvert fald videnskabsmand.

I disse kredse vil det nemlig, i sagens natur, hurtigt rygtes, at der er oparbejdet en så stor og komplet privat samling. Samtidig har vores gode kollega også opbygget en sådan grad af konkret viden, at det langt fra er gået upåagtet hen.

Det er derfor ikke så få historiestuderende, men især også forskere på området, som har måttet konsultere en beskeden tolder på Østerbro, når konkrete oplysninger skulle verificeres eller udbygges.

Bogudgivelser er det også blevet til, f.eks. "Sprællemænd - og andre fortællinger fra frihedskampen". Og skal man nævne det antal udgivelser hvor Niels Gyrsting har assisteret med faktuelle oplysninger - så bliver man næsten aldrig færdig! Prøv selv at søge på Google - det er i nutidig sprogbrug "helt vildt".

Fælgbremsen

Afslutningsvist må vi lige tilbage til de private gemakker. For nede i kælderen har Niels en cykel hængende. Historien er den, at der er tale om en cykel som i sin tid er blevet kastet ned sammen med en faldskærmsmand. Det kunne f.eks. være en af de agenter som ad denne vej kom til Danmark under selve besættelsen. Cyklen er helt komplet, og i øvrigt bygget i aluminium. Hvis billedet bliver af forventelig kvalitet, skal du lægge mærke til forhjulsbremser. Som det vil fremgå, er en fælgbremse slet ikke er nogen nymodens opfindelse. Husk på, at denne cykel jo er over tres år gammel.

Tolderen som film-researcher

Helt aktuelt har Niels fået til opgave at hjælpe til med at arrangere udstillinger i biograferne CinemaXX, Imperial og Palads. Det sker i anledning af filmen "Flammen og Citronen" som får premiere den 28. marts 2008. Det er det danske selskab Nimbus Film som står for produktionen, og filmen handler om 2 medlemmer af modstandsgruppen som gik under navnet "Holger Danske".

Niels Gyrsting har af gode grunde et særligt forhold til denne film, da det daterer sig mere end 7 år tilbage, da han første gang fik til opgave at levere faktuelle oplysninger til brug for filmens tilblivelse.

Her står Niels i sin "hule" med en uniform fra en dansk soldat i "Den danske Brigade" / "Danforce", der kom til Danmark fra Sverige den 5. maj 1945.

Foto: fagpress/Mikael Hjuler